

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 570/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Svk/29/2023 z 27. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 4 a 5 ústavy, ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na informácie podľa čl. 10 dohovoru rozsudkom najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Súčasne požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ podal žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „infožiadosť“), ktorú Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Trenčín (ďalej len „Nemocnica Trenčín“) 14. júla 2021 postúpila Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom (ďalej aj „ÚVTOS Dubnica nad Váhom“ alebo „prvostupňový orgán“) na jej vybavenie v bodoch 1, 2, 4, 5, 6, 8 (informácie týkajúce sa predovšetkým stomatologickej ambulancie v ÚVTOS Dubnica nad Váhom a ÚVTOS Ilava za každé pracovisko zvlášť – zoznam zdravotných výkonov vykonávaných/nevykonávaných,

zoznam materiálneho a technického vybavenia, pracovné zmluvy lekárov, štatistické výkazy odpracovaných hodín, dôvody, pre ktoré sa ordinuje na jednotlivých pracoviskách rôzny počet dní).

3. ÚVTOS Dubnica nad Váhom rozhodnutím č. ÚVTOS-inf-5-3/13-2021 z 23. júla 2021 (ďalej len „rozhodnutie prvostupňového orgánu“) sprístupneniu informácie v bode 5 (pracovné zmluvy lekárov) sčasti nevyhovel, pretože išlo o informácie dotýkajúce sa osobnosti a súkromia fyzických osôb, v bode 2 (zoznam nerealizovaných zdravotných výkonov) sťažovateľovi nevyhovel, pretože tieto informácie nemal k dispozícii, t. j. išlo o informácie, ktoré nemal povinnosť viesť. K bodom 1 až 4 sťažovateľovi informácie poskytol. K bodu 6 (informácie, či stomatologická ambulancia vedie štatistické výkazy o odpracovaných hodinách) uviedol, že túto otázku vie zodpovedať Nemocnica Trenčín, a k bodu 8 (prečo sa poskytuje stomatologická starostlivosť rozdielny počet hodín v ÚVTOS Dubnica nad Váhom a ÚVV Ilava) odpovedal, že ide o zaujatie stanoviska a v súlade s judikatúrou nie je potrebné takejto žiadosti vyhovieť.

4. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu odvolanie, o ktorom rozhodlo Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“) rozhodnutím č. GR ZVJS-odv-15-2/21-2021 z 27. augusta 2021 (ďalej len „rozhodnutie druhostupňového orgánu“) tak, že rozhodnutie potvrdilo. Vo vzťahu k namietanej vecnej nepríslušnosti prvostupňového orgánu GR ZVJS poukázalo na § 2 ods. 5 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ZVJS“), podľa ktorého sú ústavy na výkon trestu odňatia slobody a väzby samostatné rozpočtové organizácie a informácie vo vzťahu k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti sa nachádzajú v ich dispozícii, preto sú aj povinnou osobou podľa zákona o slobode informácií.

5. Proti rozhodnutiu druhostupňového orgánu podal sťažovateľ správnu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia GR ZVJS v časti výroku týkajúceho sa bodu 2 infožiadosti, ktorým bolo odmietnuté sprístupnenie informácie zoznamu zdravotných výkonov, ktoré sa nerealizujú v stomatologickej ambulancii Nemocnice Trenčín (od 3. januára 2018 do súčasnosti). Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 13S/132/2021-96 zo 7. decembra 2022 (ďalej len „rozsudok správneho súdu“) zamietol správnu žalobu sťažovateľa. Vo vzťahu k námietke nepríslušnosti povinnej osoby správny súd konštatoval, že postup Nemocnice Trenčín bol v súlade s § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií, keďže z dôvodu nedisponovania informáciami v sťažovateľom požadovanom rozsahu postúpila jeho infožiadosť ÚVTOS Dubnica nad Váhom ako povinnej osobe, od ktorej tieto informácie mohol získať, pretože miesto prevádzkovania stomatologickej ambulancie sa nachádzalo v tomto ústave.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť, o ktorej najvyšší správny súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že ju ako nedôvodnú zamietol a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa sťažovateľa napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený, pretože sa nevysporiadal s ním predloženou argumentáciou. Predovšetkým najvyšší správny súd vec nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti sťažovateľ rozporuje záver, podľa ktorého z pohľadu určenia vecnej príslušnosti podľa zákona o slobode informácií nie je podstatné, aby o infožiadosti rozhodol

konkrétny orgán so zákonnou právomocou v danej oblasti verejnej správy, ktorej sa otázky obsiahnuté v infožiadosti priamo dotýkajú. Najvyšší správny súd nezohľadnil skutočnosť, že ÚVTOS Dubnica nad Váhom nemá povolenie na vykonávanie zdravotnej starostlivosti, a tiež svojvoľne ustálil skutkový záver, že dotknuté zdravotnícke zariadenie patrí tomuto ústavu. Rozporuje aj odkaz na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžik/1/2018 z 30. septembra 2019, ktorý podľa neho vychádza z iného kontextu. V preskúmanom konaní boli podľa sťažovateľa odignorované ním navrhnuté a predložené dôkazy, ktoré preukazovali, že prevádzkovateľom stomatologickej ambulancie v ÚVTOS Dubnica nad Váhom je Nemocnica Trenčín, ktorá je zároveň aj poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v nej. Koncentračná zásada, na ktorej použitie odkazuje najvyšší správny súd, sa nevzťahuje na dôkazy predložené v konaní po lehote na podanie správnej žaloby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), inak povedané, právo na spravodlivý proces. Avšak obsah tohto práva nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech (IV. ÚS 369/09). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, III. ÚS 153/07).

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 4 a 5 ústavy, ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na informácie podľa čl. 10 dohovoru tým, že najvyšší správny súd nesprávne právne posúdil vecnú príslušnosť orgánu oprávneného rozhodovať o infožiadosti sťažovateľa a v preskúmanom konaní nezohľadnil dôkazy súvisiace s preukázaním tejto skutočnosti.

10. K argumentácii sťažovateľa predloženej v ústavnej sťažnosti, ktorá sa, čo sa týka jej obsahu, v podstate zhodovala s jeho argumentáciou obsiahnutou v kasačnej sťažnosti, najvyšší správny súd v napadnutom rozsudku v podstatnom uviedol:

a) Najvyšší správny súd za kľúčovú právnu otázku považoval vyhodnotenie námietky, či Nemocnica Trenčín postúpila infožiadosť sťažovateľa prvostupňovému orgánu spôsobom súladným so zákonom, resp. otázku, či v tejto veci rozhodoval vecne príslušný orgán na jej vybavenie. V rámci odpovede na túto otázku najvyšší správny súd poukázal na zmysel inštitútu postúpenia žiadosti, ktorým je jej vybavenie osobou, ktorá požadovanými informáciami disponuje. Následne konštatoval, že z administratívneho spisu je zrejmé, že Nemocnica Trenčín inštitút postúpenia využila, pretože časťou požadovaných informácií nedisponovala, avšak identifikovala ÚVTOS Dubnica nad Váhom ako orgán, v ktorého dispozícii sa tieto informácie nachádzajú. V dôsledku uvedeného postupu došlo následne aj k čiastočne kladnému vybaveniu infožiadosti sťažovateľa

prvostupňovým orgánom. K nesprístupneniu zostávajúcej časti požadovaných informácií došlo postupom, ktorý bol riadne odôvodnený, a to čiastočne nevyhnutnosťou anonymizácie poskytovaných informácií v záujme ochrany osobných údajov a absenciou dispozície tohto ÚVTOS s požadovanými informáciami. Ďalej najvyšší správny súd poukázal na to, že zákon o slobode informácií identifikuje vecne príslušný orgán na vybavenie infožiadosti prostredníctvom dispozície konkrétneho orgánu informáciami požadovanými v žiadosti. V závere napokon najvyšší správny súd zdôraznil nevyhnutnosť odlišovať výkon štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva a poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení od poskytovania informácií v zmysle zákona o slobode informácií.

b) Argumentáciu sťažovateľa, ktorou tvrdil, že poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je Nemocnica Trenčín, a nie ÚVTOS Dubnica nad Váhom, vyhodnotil najvyšší správny súd ako tendenčnú a nedôvodnú, pretože správny súd vo svojom rozsudku nevychádzal z toho, že ÚVTOS Dubnica nad Váhom je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

c) K námietke nezohľadnenia dôkazov predložených v replike sťažovateľa najvyšší správny súd poukázal na § 183 Správneho súdneho poriadku, ktorý je prejavom koncentračnej zásady v správnom súdnom konaní, a následne konštatoval, že k samotnému rozširovaniu správnej žaloby môže dochádzať len v lehote na podanie správnej žaloby, ktorá v tomto prípade už uplynula pred doručením repliky.

11. Z obsahu napadnutého rozsudku je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že najvyšší správny súd sa argumentáciou sťažovateľa riadne zaoberal a poskytol na ňu dostatočnú odpoveď. Záver týkajúci sa určenia povinnej osoby, t. j. orgánu vecne príslušného na vybavenie infožiadosti, podľa ktorého povinná osoba musí mať požadovanú informáciu k dispozícii, vyplýva priamo z prvej vety § 3 zákona o slobode informácií. V preskúvanom konaní ide navyše o špecifickú situáciu, v ktorej sú požadované informácie previazané s povinnosťou Zboru väzenskej a justičnej stráže zabezpečiť výkon trestu odňatia slobody vyplývajúcou zo zákona o ZVJS. Právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti je garantované v súlade so zákonom č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a je realizované v tomto prípade nevyhnutne v súčinnosti so Zborom väzenskej a justičnej stráže v jednotlivých ústavoch na výkon trestu odňatia slobody alebo väzby. Vzhľadom na uvedené, ako aj s prihliadnutím na krátkosť lehoty poskytnutej v § 17 zákona o slobode informácií možno závery súdov týkajúce sa vecnej príslušnosti orgánu rozhodujúceho o infožiadosti i správnosti aplikácie inštitútu postúpenia v tomto prípade považovať nielen za správne a zákonné, ale i ústavne akceptovateľné.

12. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že judikát najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžik/1/2018 z 30. septembra 2019, na ktorý odkazuje napadnutý rozsudok, podľa neho vychádza z iného kontextu, pretože on podal žiadosť priamo Nemocnici Trenčín. Z kontextu bodu 31 napadnutého rozsudku je podľa ústavného súdu zrejmé, že uvedený judikát bol použitý ako podpora právneho záveru, že povinná osoba – ÚVTOS Dubnica nad Váhom nie je povinná na účely naplnenia požiadaviek infožiadosti sťažovateľa, konkrétne jej bodu 2 (poskytnutie zoznamu nerealizovaných výkonov) vytvoriť, zhromaždiť alebo vyhľadávať nové informácie. V argumentácii sťažovateľ

naznačuje, že odpoveď mu mala v bode 2 poskytnúť Nemocnica Trenčín, avšak z jej postupu, v ktorom aplikovala inštitút postúpenia veci ÚVTOS Dubnica nad Váhom, je zrejmé, že takouto informáciou ani ona nedisponovala.

13. K argumentácii týkajúcej sa nevykonania dôkazov, ktoré preukazovali, že poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a prevádzkovateľom dotknutého zdravotníckeho zariadenia je Nemocnica Trenčín, je potrebné poukázať na to, že dôkazy predložené v replike sťažovateľa špecifikoval najvyšší správny súd v bode 19 napadnutého rozsudku a v bode 32 poukázal na to, že tvrdenie, podľa ktorého prevádzkovateľom dotknutého zdravotníckeho zariadenia a aj poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je Nemocnica Trenčín, nespochybňuje ani správny súd vo svojom rozsudku. Sťažovateľ však z tohto tvrdenia vyvodil záver, že povinnou osobou podľa zákona o slobode informácií vo vzťahu k informáciám, ktoré sa týkali rozsahu priamo poskytovanej zdravotnej starostlivosti (bod 2 infožiadosti) a ktoré mu neboli poskytnuté ÚVTOS Dubnica nad Váhom, bola Nemocnica Trenčín, ktorá mala rozhodnúť o odmietnutí sprístupnenia tejto informácie. Vo vzťahu k tejto argumentácii ústavný súd poznamenáva, že z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovateľovi bola na ňu daná odpoveď, a to už v rozsudku správneho súdu, ktorý v tejto súvislosti poukázal na vzájomnú súvislosť bodov 1 a 2 infožiadosti a ďalej konštatoval, že pozitívna enumerácia vykonávaných zdravotných výkonov bola sťažovateľovi sprístupnená, avšak pri sprístupnení informácie predstavujúcej negatívnu enumeráciu by musela byť povinnou osobou vytvorená nová informácia a takúto povinnosť zákon povinnej osobe neukladá.

14. Svoju námietku rozporujúcu použitie § 183 Správneho súdneho poriadku sťažovateľ nekonkretizoval, neuviedol žiadne námietky, ktoré mali zostať v preskúmanom konaní nezodpovedané, resp. ktoré boli súdmi nesprávne vyhodnotené ako nové žalobné body, resp. návrhy (z bodu 20 napadnutého rozsudku vyplýva, že takéto námietky neuviedol ani v kasačnej sťažnosti). Ústavný súd preto v tejto súvislosti považuje za potrebné iba poznamenať, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľa nemôže byť porušené, pokiaľ všeobecný súd koná v súlade s procesno-právnymi predpismi.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Z dôvodov uvedených v bodoch 11 až 14 tohto uznesenia ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že zamietnutie jeho kasačnej sťažnosti napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu neznamenalo v okolnostiach posudzovanej veci porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, pretože nezistil žiadnu možnosť ich porušenia, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ako zjavne neopodstatnenú).

17. Sťažovateľ požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Pre kladné vybavenie takejto žiadosti ústavným súdom musia byť kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú, je zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017), a preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku rozhodnutia).

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu